

Spis treści

I. Wprowadzenie	5
Ujęcie tematu	5
Zakres terytorialny i chronologiczny	8
Historiografia i badania geohisteryczne	11
II. Dorzecze Narwi w okresie kształtowania się Słowiańszczyzny	17
Uwagi metodyczne	17
Przegląd hipotez	19
III. Zasięg kultur archeologicznych i problemy etniczne w okresie wpływów rzymskich i tzw. wędrówek ludów	24
Na przełomie er	24
Południowe rubieże Prabałtów w okresie rzymskim	29
Problematyka kultury gocko-gepićkiej	34
Mazowsze wschodnie w okresie rzymskim	38
Kultura wschodnio-pomorsko-mazowiecka	42
Grupa rostółcka kultury wenedzkiej	45
Stosunki kulturowe w okresie wędrówek ludów	50
Handel i oddziaływanie imperium	55
IV. Osadnictwo i geografia plemienna w I i II okresie wczesnego średniowiecza (570—800—950 r.)	68
Źródła i metody opracowania	68
Pogranicze bałtycko-słowiańskie na Pojezierzu Mazurskim	73
Zasięg Bałtów w dorzeczu Niemna i Dniepru	81
Zjawiska kulturowe na Mazowszu wschodnim	96
Formowanie się mazowieckiej grupy plemiennej	106
Handel i kontakty kulturowe drogą wymiany	115
V. Pogranicze etniczne i kulturowe na ziemiach dorzecza Narwi w III okresie wczesnego średniowiecza (950—1250 r.)	131
Problemy badawcze	131

Włączenie Mazowsza do państwa Polan	134
Ruś otrzymuje ziemie nad górną Narwią	143
Zasięg osadnictwa mazowieckiego w X—XII w.	157
Dzieje Mazowsza wschodniego w latach 1050—1253	178

VI. Zamknięcie	185
---------------------------------	-----

Mapy nr 1—7 z aneksami	198
Bibliografia	212
Summary	232

WYDZIAŁ HISTORII I GEOGRAFII
 KATEDRA HISTORII
 WARSZAWA

Przedmowa do wydania polskiego	7
1. Wstęp: znaczenie owadów społecznych	9
2. Stopnie zachowania społecznego	13
3. Osy społeczne	17
4. Mrówki	39
5. Pszczoły społeczne	97
6. Termity	132
7. Owady przedspołeczne	154
8. Kasty: mrówki	175
9. Kasty: pszczoły i osy społeczne	213
10. Kasty: termity	236
11. Elementy zachowania	254
12. Porozumiewanie się: alarm i skupianie	300
13. Porozumiewanie się: rekrutacja	318
14. Porozumiewanie się: rozpoznawanie, wymiana pokarmu i czyszczenie	348
15. Efekty grupowe i wzajemne oddziaływanie osobników w gnieździe	378
16. Homeostaza społeczna i nadorganizm	392
17. Genetyczna teoria zachowania społecznego	409
18. Kompromis i optymalizacja w ewolucji społecznej	430
19. Symbioza wśród owadów społecznych	446
20. Symbioza z innymi stawonogami	497
21. Dynamika populacji kolonii	541
22. Perspektywy jednolitej socjobiologii	583
Słownik	587
Piśmiennictwo	598
Skorowidz nazwisk	658
Skorowidz rzeczowy	666